

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 46.

Wtorek, 14 (26) Lutego.

1867 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i Niedziach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 4.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do demu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczтовых w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rs. 9 kop. 20. Półrocznie rs. 4 kop. 60. Kwartalnie rs. 2 kop. 30. Miesięcznie kop. 80.

SPIS RZECZY

DZIAŁ URZĘDOWY. — Komisja likwid. — Prezes rady zarz. tow. drogi żel. warsz.-teresp. — Rada szczeg. opiek. głównego domu schr. ubog. i sierot staroz. — Najwyższy ukaz. — Uwolnienie i nominacja.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Wiadomości telegraficzne. — Przyjazd J. C. W. Ks. Oldenburgskiego. — Poranek muzyczny. — Kronika kościelna. — Kronika brukowa. — Bilse. — Tydzień handlowy. — Prelekcje pr. Lewestama. — Choroby w St. Petersburgu. — Ameryka. Organizacja militarna. — Anglja. Kwestja reformy. — Kolonje. — Austrja. Freyks. Szczepan; ministerstwo węg.; chorwaci; sejmy. — Rada państwa; kwestja węgierska. — Ministerstwo. — Belgja. Reforma wyborcza. — Francja. Prawo o interpelacji. — Interpelacja. — Nowe dzienniki. — Sprawa meksykańska. — Hiszpanja. Król Franciszek. — Prusy. Podróż króla. — Wybory w Szlezwiu. — Turcja. Zwycięstwo Turków; zniesienie dziennika. — Kwestja kandjocka. — Lord Stratford. — Aresztowania w księstwach dunajskich. — Włochy. Rozruchy w Rzymie. — Sprawa wychodźców rzymskich. — Wybory; nowy gabinet. — Korespondencje ze Lwowa i Zurichu. — Bibliografja (Klucz do rozstrzygnięcia kwestji polskiej p. F. Smita).

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Wykład publiczny pr. Plebańskiego. — Nowość w trumnach metalowych, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa.

dnia 13 (25) Lutego.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskim, podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne: w ilości rsr. 19,741 kop. 28, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Andrzejowi Piotrowskiemu, właścicielowi wsi Holowno-Antopolskie, położonych w Gubernji Siedleckiej, Powiecie Włodawskim, Gminie Opole, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Siedleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 39,410 kop. 13, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Baronowi Mikołajowi Bystrom, właścicielowi dóbr donacyjnych Chelmo, położonych w Gubernji Kaliskiej, Powiecie Kolskim, Gminach Chelmo i Krzykosy, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 8,936 kop. 94, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Apolinaremu Mościckiemu, właścicielowi dóbr Ławsk, położonych w Gubernji Łomżyńskiej, Powiecie Szczuczynskim, Gminie Słucz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Łomżyńskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 16,326 kop. 95, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Konstancji Chomstowskiej, właścicielce dóbr Bukowiec, położonych w Gubernji Petrokowskiej, Powiecie Rawskim, Gminie Żelechlin, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 4,638 kop. 21, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Hanibalowi Rostropowicz, właścicielowi dóbr Skotniki, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Sochaczewskim, Gminie Szymanów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 973 kop. 6, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Leonardowi Paulinie Zdanowiczom, właścicielom dóbr Krasienki, położonych w Gubernji Suwalskiej, Powiecie Kalwaryjskim, Gminie Krusno, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Suwalskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,364 kop. 17, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Józefowi Lasockiemu, właścicielowi dóbr Czerniew, położonych w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Gostyńskim, Gmi-

nie Kiernozia, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,094 kop. 16, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Julianowi Dąbrowskiemu, właścicielowi dóbr Drogoszewo, położonych w Gubernji Łomżyńskiej, Powiecie Ostrowskim, Gminie Warchały, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 27,635 kop. 51, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Antoniemu Zielńskiemu, właścicielowi dóbr Komorowo, położonych w Gubernji Łomżyńskiej, Powiecie Ostrowskim, Gminie Komorowo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 322 kop. 50, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Hipolitowi Goszczyńskiemu, właścicielowi dóbr Zdrzębórz C, D, F, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Lipnowskim, Gminie Brudzeń, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 340 kop. 39, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Józefowi Nakwaskiemu, właścicielowi dóbr Morkowo, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Świącice, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 446 kop. 67, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Franciszce Michniewskiej, właścicielce dóbr Gluzy-Szlacheckie, położonych w Gubernji Kieleckiej, Powiecie Stopnickim, Gminie Olganów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kieleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 115 kop. 93, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Piotrowi i Ludwice Obrębskim, właścicielom dóbr Kamionka B, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Sikorz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 102 kop. 36, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Pawłowi Jabłońskiemu, właścicielowi dóbr Kamionka D, G, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Sikorz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 781 kop. 5, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Franciszce Starorypińskiej, właścicielce dóbr Żorawino-wielkie, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Sierpeckim, Gminie Bożewo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,566 kop. 84, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Emilowi Strzeleckiemu, właścicielowi dóbr Łukawka, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Nowo-Aleksandryjskim, Gminie Baranów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Lubelskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 16,308 kop. 79, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Michałowi Sokolnickiemu, właścicielowi dóbr Wielka-Wola, położonych w Gubernji Petrokowskiej, Powiecie Rawskim, Gminie Czerniewiec, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 86 kop. 53, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Elżbiecie Giczeńskiej, właścicielce dóbr Kamionka E, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Sikorz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,566 kop. 84, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Emilowi Strzeleckiemu, właścicielowi dóbr Łukawka, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Nowo-Aleksandryjskim, Gminie Baranów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Lubelskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 10,110 kop. 13, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Antoniemu Szumkowskemu, właścicielowi dóbr Jurgielewiczyna, położonych w Gubernji Suwalskiej, Powiecie Sejńskim, Gminach Lejpany i Kopciowo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Su-

wałskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 22 kop. 18, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Suksesorom Józefa Stomkowskiego, właścicielom dóbr Kamionka D, G, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Sikorz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 86 kop. 41, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Ignacemu i Konstancji Kamińskim, właścicielom dóbr Kamionka F, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Sikorz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 73 kop. 46, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Marcelemu Kamińskiemu, właścicielowi dóbr Kamionka H, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Sikorz, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 74 kop. 19, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Antoniemu i Joannie Kisłańskim i Kazimierzowi i Joannie Smoleńskim, właścicielom dóbr Blakowa-Wola A, C, położonych w Gubernji Petrokowskiej, Powiecie Radomskim, Gminie Brudziec, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,782 kop. 98, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Józefowi Jaworowskiemu, właścicielowi dóbr Radzymin, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płońskim, Gminie Krysk, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 393 kop. 83, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Karolowi Czaplickiemu, właścicielowi wsi Ulatowo-Niwki, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Prasnyskim, Gminie Krzynowłoga-wielka, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 4,595 kop. 95, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Stanisławowi i Franciszkowi Zetechowskiemu, właścicielom dóbr Bogusze-Rypalki A, E i G, położonych w Gubernji Łomżyńskiej, Powiecie Szczuczynskim, Gminie Bogusze, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Łomżyńskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 559 kop. 66, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Franciszkowi i Janowi Łazow, właścicielom dóbr Czarzyście-Wielkie, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Prasnyskim, Gminie Krzynowłoga-wielka, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 3,614 kop. 74, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Pawłowi i Józefowi Rudińskiemu, właścicielom dóbr Hednia, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Mławskim, Gminie Dębsk, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 486 kop. 83, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Antoniemu Jabłońskiemu, właścicielowi dóbr Kowalewo i Dziewanowo, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Majki, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 159 kop. 50, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Hilaremu Rudowskiemu, właścicielowi dóbr Butkowo D, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Drobin, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 774 kop. 89, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 11 (23) Lutego r. b. Aleksandrowi Leszczewskiemu, właścicielowi dóbr Jeżewo, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płońskim, Gminie Wojty-Zamoście, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy.

Prezes Rady Zarządzającej Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Terespolskiej, podaje do wiadomości, że wypłata kuponu kwietniowego od Akcji, jak niemniej dalsze wypłaty Kuponów tak od Akcji jak i od

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa.

dnia 13 (25) Lutego.

Wiadomość podana przez nasz sobotni telegram z Bukaresztu, o tyle się potwierdziła, że w istocie 21-go aresztowani tam zostali oficerowie, urzędnicy i osoby prywatne, z powodu podejrzenia o udział w spisku; lecz w drugiej połowie, zapewne przez zwięźłość telegraficzną, wiadomość była niedokładna, gdyż nie spodziewano się tam powstania 23-go, ale aresztowania były uczynione dla uprzedzenia powstania, które spiskowi zamierzali 23-go wywołać. Dalsze wiadomości bardzo zmniejszają rozmiary tego spisku, gdyż miał on niby mieć na celu jedyne podanie w d. 23-m. jako w rocznicę złożenia z tronu księcia Kuzy, petycji zbiorowej, żądającej usunięcia oficerów, którzy mieli udział w abdykacji księcia Kuzy. Zatem było tam na myśli właściwie nie powstanie, ale tylko manifestacja przeciwna zasadom karności wojskowej, którą książę Karol zdołał uprzedzić. Zresztą podobny wybrzyk w kraju tak długo rzuconym na pastwę namiętności stronnicych, nie może nawet dziwić.

Dzienniki wiedeńskie, podają, jak się zdaje, przesadzone wiadomości, donosząc, że wojska tureckie ścigając bandę rozbójników, przekroczyły granicę grecką pod Phthiotis i dodając, że Grecja uczyni z tego *casus belli*. Ponieważ wypadek ten miał miejsce 16 go, a dotąd jeszcze nie nadeszła wiadomość o wypowiedzeniu wojny, obawy dzienników wiedeńskich, jak się okazuje, były przesadzone.

Zdaje się, iż dojście do skutku rady państwa w Austrii jest niewątpliwe, gdyż ezesi w Pradze postanowili wysłać do niej posłów z zastrzeżeniem, a zapewne za ich przykładem pójdą sejmy morawski i galicyjski. Zdaje się też, iż w takim razie, przewagę w niej będą mieli federaliści, gdyż i posłowie styryjscy w wielu kwestiach podzielają ich zdanie. Skoro tylko rada państwa zgodzi się na porozumienie z Węgrami i wybierze delegację do określenia spraw wspólnych, zostanie odroczone do jesieni, kiedy zajmie się roztrząśnięciem projektów, wymienionych w odezwie cesarskiej, a tymczasem delegacje krajów z tej strony Litawy i węgierska, zaczną swe obrady, gdyż przyjęcie przez sejm węgierski projektu jego komisji 67-u i wybranie delegacji, zdaje się niewątpliwem. Tymczasem w Kroacji agitacja wzrasta.

Stronnictwo klerykalne we Włoszech przysposabia się do wzięcia udziału w wyborach do nowego parlamentu, a ponieważ i inne stronnictwa nie zasypiają, udział ludności w terazniejszych wyborach będzie liczniejszy niż przedtem.

W ciele prawodawczym francuzkiem, w piątek, odbyła się pierwsza, na zasadzie nowego regulaminu tej izby, interpelacja, a przedmiotem jej był okólnik p. Vandal, jeneralnego dyrektora poczty, dotyczący konfiskowania na pocztę korespondencji zawierających odpisy listu hr. Chambord. Opozycja uznała się za zadowoloną, skoro p. Rouher w imieniu rządu zganił okólnik, i rozprawy wywołane przez interpelację, w skutku tego zakończyły się przejściem do porządku dziennego.

W Anglii we wszystkich głównych miastach odbywają się meetingi unji reformy w celu zaprotestowania przeciwko projektowi gabinetu lorda Derby w tym przedmiocie. Na podobnym meetingu w Londynie uchwalono zebrać na agitację reformistowską 50,000 f. st. (350,000 rsr.), a zaraz złożono jedną piątą część tej sumy. — Tymczasem izba lordów zajmowała się nader ważnym pod wieloma względami przed-

miotem, mianowicie urządzeniem federacji z posiadłości angielskich w północnej Ameryce, która ma przybrać nazwę Kanadii. Kolonie te w podobny sposób skonfederowane, będą prawie zupełnie uwolnione z pod władzy metropolji, z którą będą je łączyły, tak samo jak kolonie australskie, tylko wspólne interesa.

W Washingtonie obie izby kongresu, w obec wspólnego przeciwnika zagodziły szybko swój spór, postanowiwszy póty utrzymać w Stanach południowych zarząd wojenny, dopóki takowe nie przyjmą znanej poprawki do konstytucji, nadającej mierzynom prawa wyborcze. Ciało prawodawcze tych Stanów już odrzuciło tę poprawkę, a równie mało można się spodziewać aby cofnęły swe uchwały, jak żeby prezydent Johnson zrobił jakie ustępstwo. Dla tego to radykałsi usiłują go usunąć od władzy i liczne wskazówki pozwalają przypuszczać, że chwila ostatecznego wybuchu się zbliża. Tak, radykałni tworzą z weteranów armji związkowej, wielką armję rzeczpospolitej, a dawniejsi jenerałowie wojsk południowych odbywają narady.

Cesarscy w Meksyku zamierzają prowadzić energiczną walkę z juarystami i innemi nieprzychylnemi żywiołami, gdyż jenerał Marquez, zaraz po oddaleniu się francuzów z m. Meksyku, ogłosił tam stan oblężenia.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczone poniżej korespondencje ze Lwowa i Zurichu.

Wiadomości telegraficzne.

* *Peszt*, 21 lutego. Na konferencji wieczornej lewego krąca, Böszörmeanyi, popierany przez Vally'ego i Kallai'a, członków krącowych lewicy, postawił wniosek o posłanie do cesarza komisji adresowej izby deputowanych, złożonej z 7-u członków, z prośbą o rozwiązanie sejmu, gdyż zwołanie jego było nielegalne i był to sejm jedynie postulacyjny, a to w tym celu, ażeby opinia publiczna co do opracowania komisji sześćdziesięciu siedmiu mogła wyrazić się za pośrednictwem municypjów. Wszyscy mówcy lewicy, między innymi Tisza, hr. Keglewich i Bonis, odmówili z oburzeniem swego poparcia dla wniosku. (*Cor. Bür.*)

* *Peszt*, 22 lutego. Hr. Andrassy wrócił już tu. Jutro lub w poniedziałek odbędzie się posiedzenie publiczne. — *Naplo* przemawia za przywróceniem municypjów, z tem ograniczeniem, ażeby nie wybierano na teraz urzędników wydziału skarbu i hypotecznego. (*T. msc.*)

* *Trjest*, 21 lutego. (Poczta lewancka.) Ateny, 16 lutego. Podług wiadomości telegraficznej, zakomunikowanej przez prefekta prowincji Phthiotis, wojska tureckie przekroczyły granicę dla ścigania rozbójników na terytorjum greckiem. W niedzielę przybyły znowa z wyspy Kandji do Piräus dwa statki wojenne tureckie, mające na swych pokładach ochotników. (*Tamże.*)

* *Londyn*, 21 lutego. Polepszenie stanu zdrowia księżny Walji czyni znaczne postępy. — Dyktoro wie towarzystwa telegrafu anglo-amerykańskiego zaproponowali, z zastrzeżeniem przyzwolenia towarzystwa telegrafu atlantyckiego, zniżyć od 1-go marca opłatę od prostego telegramu na 5 fun. ster. (*Wolff's T. B.*)

* *Florenceja*, 21 lutego. Król udał się do Turynu. — Podług wiarogodnej wiadomości, hr. de Launay, dotychczasowy poseł włoski w Petersburgu, ma być przeniesiony na takie stanowisko do Berlina. — Prezes sądu najwyższego zaważwał członków takowego na posiedzenie, które odbędzie się 23 go b. m. Powiadają, że dalsze rozprawy w procesie admirała Persano zostaną odroczone, ażeby członkowie pomienionego sądu mogli wzięść udział w wyborach. — Zapewnijają, że rząd postanowił utrzymać projekt b. ministra Jacini w przedmiocie wykupu dróg żelaznych. — Podług *Corriere italiano*, powzięto zamiar ustanowienia w każdym ministerstwie po jednej komisji specjalnej, która ma porobić propozycje co do oszczędności we wszystkich gałęziach administracji. (*Tamże.*)

* *Londyn*, 22 lutego. Z Nowego Jorku donoszą pod datą 21-go b. m. przez telegraf atlantycki: W przedmiocie bilu rekonstytucji i zaprowadzenia w Stanach południowych tymczasowych zarządów militarnych, osiągnięte nareszcie zostało porozumienie pomiędzy senatem i izbą reprezentantów, i postano-

Obligacji Towarzystwa Drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej, dopełniane będą:

w *Warszawie*, w Kasie Towarzystwa przy ulicy Długiej N. 542;

w *Petersburgu*, przez Bank prywatny Petersburgski, oraz dom Handlowy J. E. Günzburg;

w *Moskowie*, przez Bank prywatny Moskiewski;

w *Rydze*, przez Dom Handlowy Heimann et Zimmermann;

w *Wilnie*, przez Dom Handlowy S. H. Heimann et Comp.;

w *Amsterdamie*, przez Dom Handlowy Hope et comp.;

w *Berlinie*, przez Domy Handlowe Mendelsohn et comp. i G. Müller et comp.;

w *Bruxelli*, przez Dom Handlowy Brugman fils;

w *Hamburgu*, przez Dom Handlowy L. Behrens et Söhne;

w *Frankfurcie nad Menem*, przez Dom Handlowy M. A. von Rotschild et Söhne;

w *Paryżu*, przez Dom handlowy braci de Rotschild;

w *Wiedniu*, przez Dom handlowy S. M. von Rotschild;

w *Londynie*, przez Dom Handlowy N. M. Rotschild et Sons.

W powyższych także miejscach przyjmowaną będzie subskrypcja na wzięcie Obligacji Towarzystwa o której poprzednio w pismach publicznych do wiadomości podanem zostało.

Żądający Obligacji, przedstawić winien nie dowody tymczasowe, ale Akcje rzeczywiste.

Z tej przyczyny ważnem jest, aby Akcjonariusze w jak najkrótszym czasie dowody tymczasowe na Akcje rzeczywiste wymienili.

Dopełnienie tej wymiany, tem jest naglejsze nawet dla tych akcjonariuszów, którzy z prawa wzięcia Obligacji korzystają nie mają zamiaru, że kupony od dowodów tymczasowych, począwszy od kwietniowego z roku bieżącego, wcale już płaconemi nie będą.

Zamiana dowodów tymczasowych na Akcje rzeczywiste, dopełniana być może w każdym czasie w Warszawie, w Kasie Towarzystwa, w Cesarstwie zaś i zagranicą u Bankierów Towarzystwa.

Rada Szczęśliwa Głównego Domu Schronienia Ubogich i Sierot Starozakonnych w Warszawie. —

Z końcem roku 1866 było w zakładzie osób 71. Przybyło w ciągu zeszłego miesiąca z kwalifikacji Dozoru Bóżniczego Okręgów Warszawskich, oraz z rozporządzenia Władz, osób 12, ubyło zaś z powodu oddania pod opiekę najbliższych krewnych, przez umieszczenie wychowalców dostatecznie do rzemiosł przysposobionych, za kontraktami Rady Szczęśliwej z majstrami różnych profesji w mieście zawartymi, a mianowicie z p. Wolfem Glantzrock, majstrom kapelusznym, Ludwikiem Thierkönig majstrom rękawiczniczym i Lewkiem Fefer, majstrom krawieckim, osób 10, oraz przez śmierć starców 3, razem osób 13, pozostało więc w Zakładzie osób 70. Oprócz tego uczęszczało do 1-ej ochrony Gminy przy Głównym domu Schronienia Starozakonnych umieszczonej, a korzystającej z obszernych lokalów, ogrodu, kuchni i służby Instytutowej, dzieci przychodnich 60. Razem więc Główny Dom Schronienia udzielał w ciągu zeszłego miesiąca opiekę osobom 130. Ofiary nadzwyczajne w ciągu zeszłego miesiąca na korzyść zakładu były następujące: Od p. Ewy Nussbaum sukna czarnego arszynów 36; od p. Emilji Löwenberg, w części z funduszu własnego i staraniem jej zebranego: drelichu arszynów 105, kartonu arszynów 4 1/2, pończoch wlnianych par sześć; od p. Marji Rohwand 12 nowych koszul kobiecych. Wszystkie te efekta ubioryczne po uszyciu zaraz ludności do codziennego użytku, oddane zostały.

Najwyższy ukaz. — W imiennym Jego Cesarskiej Mości Najwyższym ukazie do rządzącego senatu, d. 27 stycznia wydanym, wyrażono: „Na zasadzie 27 § regulaminu o familji Cesarskiej, mianujemy kuratorem Jego Cesarskiej Wysokości najukochańszego siostrzeńca Naszego, księcia Eugenjusza Maksymiljanowicza Romanowskiego, księcia Leuchtenbergskiego, dowódcę bataljonu instrukcyjnego piechoty, jenerał-majora orszaku Naszego, von Notbeka. (*Zb. post.*)

Uwolnienie ze służby i nominacje. — Przez Najwyższy rozkaz z d. 13 stycznia, starszy urzędnik przybożnej kancelarji Cesarskiej do spraw królestwa polskiego, rzeczywisty radca stanu *Drzewicki*, uwolniony został, na własną prośbę, ze służby, z prawem noszenia mundurki i pensją emerytalną; mianowani zostali w przybożnej kancelarji do spraw królestwa polskiego: pomocnik starszego urzędnika klasy VI, rzeczywisty radca stanu *Woltkow* — starszym urzędnikiem, a pomocnik starszego urzędnika klasy VII, radca kolegjalny *Rosenfeld-Frejberg* — pomocnikiem starszego urzędnika klasy VI. (*Rus. Inw.*)

wionem zostało, że zniesienie zarządu militarnego i zupełne przywrócenie praw politycznych nastąpi dla każdego Stanu południowego wówczas, gdy ten oświadczy się za przyjęciem poprawionej ustawy. Do owego czasu, wszystkie osoby, które brały udział w rokoszu, mają być wyłączone od urzędów publicznych i od prawa głosowania. — Przy eksplozji parostatku na Mississipi, 65 osób zostało zabitych. (Tamże.)

* *Paryż, 22 lutego.* Na dzisiejszym posiedzeniu ciała prawodawczego, miała miejsce interpelacja w przedmiocie tajemnicy listów. Pelletan powstawał na okólnik dyrektora poczt Vandal'a. Po odpowiedzi danej przez tego ostatniego, Picard wystąpił z repliką. Minister stanu Rouher uznał, że nie jest to w porządku, gdy urzędnicy pocztowi zabierają do siebie listy dla posyłania takowych władzom; urzędnicy pocztowi nie mogą podejmować się inicjatywy, lecz powinni czekać na rozkazy. Następnie Martel oświadczył, że opozycja nie ma już nic więcej do nadmienienia, gdyż Rouher zganiał okólnik. W końcu przyjęto bardzo znaczną większością prosty porządek dzienny. (Tamże.)

* *Londyn, 23 lutego.* Z Nowego Jorku donoszą pod datą wczorajszą przez telegraf atlantycki: Izba reprezentantów przyjęła bil, upoważniający do puszczenia w obieg pieniędzy papierowych za 100 milionów dolarów, w miejsce obligów skarbowych przynależących procent. Przyjęcie tego bilu spowodowało podniesienie się aż do złota. — Po wyjściu wojsk francuzkich, jen. Marquez ogłosił w stolicy Meksyku stan wojenny. (Tamże.)

* *Berlin, 23 lutego.* Staats. Anz. ogłasza rozkaz królewski, polecający, ażeby ministrowie v. d. Heydt, Rcon, Itzenplitz i Eulenburg, oraz radca tajny Savigny, pod prezydencją hr. Bismarcka, prowadzili wspólnie z pełnomocnikami rządów związkowych, którzy mają być mianowani, układy z parlamentem niemieckim w przedmiocie zatwierdzenia ustawy dla związku północno-niemieckiego. — Prezes parlamentu niemieckiego ze starszeństwa wieku, radca tajny Frankenberg-Ludwigsdorf, zaprasza członków tego parlamentu na pierwsze posiedzenie walne w poniedziałek o g. 11 ej z rana. Na porządku dziennym znajdują się akonstytuowanie zgromadzenia i wybór członków do wydziałów parlamentu. (Tamże.)

* *Wiedeń, 23 lutego.* Po odczytaniu sprawozdania komisji co do odezwy rządu z 4-go b. m., sejm oświadczył na wniosek Fesslera: Sejm spodziewa się, że pojednanie z Węgrami jest zgodne z konstytucją i że nie robi ujmy ani jedności, ani potędze państwa. Wybory do rady państwa odbędą się w poniedziałek. (Bresl. Z.)

* *Peszt, 23 lutego.* Hr. Andrassy oświadczył w izbie niższej, że został mianowany prezesem ministrów i złożył listę ministerjalną. Nazwiska ministrów są znane i powitane zostały okrzykami „Eljen”. Cesarz przyjmować będzie w Budzie ministrów, którzy złożą w jego ręce przysięgę. — Zwłoki arcyksięcia Szczepana zostały tu przywiezione i pochowane w grobie arcyksiążęcym. (Wolffs T. B.)

* *Rzym, 22 lutego.* Na dzisiejszym konsystorzu prekanonizowano znaczną liczbę biskupów. Allokucja papieżka była krótka i wykazała starania stolicy apostołskiej około obsadzenia wakujących stolic biskupich. (Tamże.)

* *Florencja, 23 lutego.* Garibaldi udaje się do Wenecji. (Tamże.)

* *Berlin, 22 lutego.* Przy odbytych powtórnie wczoraj wyborach w Elberfeld wybrany został hr. Bismarck 10,199 głosami. P. Förckenbeck otrzymał 6,944 głosy. Nordd. A. Z. donosi: Hr. Bismarck przyjął mandat wyborczy do parlamentu w powiecie Jerichow, a nie w Elberfeld. (Wolffs T. B.)

* *Florencja, 22 lutego.* Garibaldi, który odjechał wczoraj z Livorno, przybył dziś do Florencji. (Corr. H. B.)

* *Londyn, 21 lutego.* Bil przedłużający zawieszenie w Irlandji *habeas corpus* na trzy miesiące, został w izbie gmin powtórnie odczytany. (Tamże.)

* Jego Cesarska Wysokość, Książę Piotr Oldenburgski, raczył przyjechać z zagranicy.

* (Poranek muzyczny. Prawdziwy talent jest sam sobie najlepszą reklamą—pokazało się to wczoraj na koncercie znanego mistrza fortepianu, kompozytora i wykonawcy zarówno—Henryka Litolffa. Imię to oddawna już znane w całym muzycznym świecie, okryte europejską sławą—nie było też obcem i Warszawie, tembardziej, że znakomity ten artysta przed dwudziestu laty bawił u nas czas długi, a nawet miał wówczas wystawić na scenie tu-tejszej operę własnej kompozycji, który to zamiar nie

przyszedł do skutku dla niewiadomych już dziś powodów. Jakoż, pomimo że o przybyciu Litolffa do Warszawy, nie ogłoszono wiele, pomimo, że zapowiedzie o jego koncercie ukazały się w pismach już na krótko przed urządzeniem go ostatecznym, przecież sala reductowa zapełniła się wczoraj licznym gronem wyborowych słuchaczy, witających z szczerem entuzjazmem na estradzie znanego mistrza, otoczonego orkiestrą tutejszą, której przed laty był on wzorowym przewodnikiem, a która też wczoraj uczciła najgłodniej sławnego dyrektora, wykonywając powierzone jej tak olbrzymie dzieła, jak koncerta: symfoniczny N° 4 na fortepian i orkiestrę, koncert na skrzypce i orkiestrę i uverturę dramatyczną „Les Girondins”, z taką jednością, precyzją, smakiem i energią, że zdumieni słuchacze mniemali, że ich przeniesiono do sali wielkiej opery w Paryżu, lub że im sprowadzono sławną orkiestrę drezdeńską. Widać, genjusz kompozytora i wykonawcy razem, ożywił towarzyszącą mu orkiestrę i zentuzjazmował ją zarówno jak publiczność, która grzotem oklasków przyjęła koncert symfoniczny, rozpoczynający wczorajszy poranek muzyczny. Ależ bo koncert ten jest rzeczywiście arcydziełem muzycznym! Wzniosły ten utwór pod względem samego ducha, odziany jest w formę tak artystyczną i efektowną razem; taka głęboka nauka czuwa tam ciągle nad natchnieniem i godzi się z niem w przeprowadzeniu jednej idei, że wykonać go może tylko artysta opatrzonej duszą poety—wymaga on bowiem tych samych warunków, jak np. Bethowenowski koncert (C mol) w egzekucji. Trudno to określić piórem wszystkie subtelności tej szlachetnej architektury muzycznej; trudno wyrazić, jak mistrz potrafił użyć instrumentów i znajomości kontrapunktu do wspaniałego gmachu swego arcydzieła. W adagio naprzykład, jakże efektywnie użyte są waltornie i jak wybornie wywiązały się z swego zadania a owe *scherzo* zakończające koncert symfoniczny, wyperłokowane, fantastycznie i jakby przez szatana ironji muzycznej podyktowane kompozytorowi—jakże opisać w wyrazach?—Uczeń instytutu muzycznego, znany z talentu artysta, p. Wł. Górski, miał zaszczyt wykonać koncert na skrzypce i orkiestrę p. t. „Eroica”, również utworu Litolffa. P. Górski z początku nieśmiało, później z coraz większą pewnością i zdziwiająco biegłością wykonał to wspaniałe i arcy trudne dzieło. Potężny i jednoomyślny oklask słuchaczy nagroził młodego artystę. Następnie sam Litolff odegrał swój prześliczny kaprys na fortepian „Robert Djabel”. Jest to najtrudniejszy może utwór w tym rodzaju, zależy bowiem na połączeniu w jedną całość dwóch różnych nie tylko melodji lecz i rytmem tematów. Na zakończenie poranku orkiestra pod kierunkiem koncertanta wykonała uverturę dramatyczną, również kompozycji Litolffa, „Les Girondins”—utwór majestatyczny, pełen ducha i wyrażający z straszliwą prawdą jedną z wielkich katastrof społecznych.—Dodamy jeszcze, że pomiędzy koncertem symfonicznym a Walcem „de bravoure” na fortepian, który Litolff odegrał po mistrzowsku na zakończenie pierwszej części programu—utalentowany primo tenore opery polskiej p. Filleborn zaśpiewał piękną arję z Marty Flotowa.—Słuchacze opuścili wczoraj salę koncertową z uniesieniem wdzięczności dla znakomitego koncertanta i z życzeniem aby przynajmniej raz jeszcze dał się im słyszeć publicznie. Al.

* (Kronika kościelna). Wczoraj w kościele katedralnym i metropolitalnym św. Jana, w kaplicy archi-konfraternji literackiej, w czasie wotywy odprawionej przez ks. Kucharskiego, grono amatorów odśpiewało mszę Schnabla; następnie w tymże kościele sumę celebrował ks. kanonik Dietrich, kazanie miał ks. Skrzypkowski; kler wykonał ustępy ze mszy Słoczyńskiego.

* (Kronika brukowa). Pomiedzy mnóstwem zabaw jakie w ciągu dwóch dni ostatnich odbyły się w prywatnych salonach—odznaczył się świetny wieczór tańcujący, dany w zeszłą sobotę w sali resursy obywatelskiej, gdzie kilka set osób aż do poranku tańczyło lub ucztowało w jadalnej sali. Maskarada wczorajsza przypadła nam w odnowionej zimie, którą tradycyjnie znany św. Maciej hojnie wzbogacił w tym roku! Około tysiąca osób zebrało się na reductowej sali, która takiej siłą osób zebrało się na reductowej sali, która takiej tylko, umiarkowanej liczbie gości zapewnia wygodę i możebną do oddychania temperaturę. Podczas trzeciej i czwartej maskarady każdego karnawału, należałoby i przywrócić dawniej używany zwyczaj połączenia sal reductowych z salą teatru Rozmaitości, pokrywający ją podłogowych z salą teatru Rozmaitości, pokrywający ją podłogową wspartą na przenośnych „kobylicach”. Tym tylko sposobem można rozszerzyć lokal przeznaczony dla zabawy kilku tysięcy osób. Wprawdzie wczorajsza maskarada nie miała tak wielkiej liczby domin i charakterystycznych kostjumów, lecz za to ożywiona była wesołością i dowcipem ponętnych masek, z których

dwie mianowicie, z bukietami kamelii w ręku i takimiż kwiatami na kapturach, odznaczały się wytworną złośliwością w intrygach. W sobotę perjodyczna reduta w Dolinie Szwajcarskiej zgromadziła około stu osób. Zresztą, przedsiębiorca tego zakładu, chcąc zakończyć wesołość resztkę karnawału, zamierza, poczynając od przyszłej środy—aż do ostatniego wtorku włącznie—dawać w Dolinie eodienne a raczej conoene reduty; może wznowiona zima i pamięć o blizkim już poście przysporzą mu liczniejszych niż dotąd gości. Al.

* (B. Bilse). Kiedy onegdaj robiliśmy wzmiankę o p. Bilse, z powodu rychłego jego odjazdu, podpadła nam pod rękę lipska *Allgemeine Moden Zeitung* w N. 8 b. m., podająca krótki jego życiorys wraz z doskonałym stalotypem, według fotografii. Artykuł ten, rozpoczynając się następującym, bardzo pochlebnym wstępem: „Nic w życiu nie może budzić takiego zajęcia, jak wytrwała pilność i męska energia, która wychodząc z małych początków, przewyciężając wszelkie trudności i zawady, osiąga zupełną harmonję woli i możności... Taki świetny rezultat osiągnął właśnie Benjamin Bilse” Urodzony d. 17 sierpnia 1816 r. w Lignicy z bardzo niezamożnych rodziców, pobierał pierwsze nauki u muzyka miejskiego w Lignicy, a następnie kształcił się w Wiedniu w sławnej orkiestrze Straussa. Powróciwszy do Lignicy, zajął po śmierci swego nauczyciela miejsce muzyka miejskiego, i tu własną pracą, nie szczedząc żadnych trudów, stworzył sobie orkiestrę, której pod względem precyzji i jedności tonu, żadna inna obecnie nie przewyższa. Te uwagi sprawozdawcy w zupełności usprawiedliwiają, postawione przez nas w poprzednim numerze pytanie z powodu wkrótce mającego nastąpić wyjazdu p. Bilsego: Kto nam potrafi zastąpić jego orkiestrę?

* (Tydzień handlowy). *Warszawa, 23 lutego.* Zboże. Dowozy zbożowe w ubiegłym tygodniu, bardzo były ograniczone, ceny przeto pomimo niekorzystnych raportów z gield zagranicznych utrzymały się na stanowisku zeszłotygodniowym. *Zyto* również sprzedane było po cenach zeszłotygodniowych. *Cukier*. Usposobienie w tym produkcie cokolwiek się polepszyło, sprzedaż w tygodniu ubiegłym była bardziej ożywiona. Ceny jednak się utrzymały na stanowisku zeszłotygodniowym. Sprzedano: Ostrów, Oryszew, Sanniki i Guzów w pojedynczych beczkach po rs. 4 kop. 25 za kam.; Elżbietów, Żyszkowice i Majerhoff po rs. 4 k. 20; Leśmierz, Rytwiany i Czestocice po rs. 4 kop. 12 1/2; Mniszew rs. 4; Hermanów z powodu wyzerpania zapasów osiągnął rs. 4 kop. 35. W maczce obrotu były znaczne, kupiono maczkę mieloną z fabryki Józefów po rs. 3 kop. 33 1/2, z fabryki Krasiniec w kawałach po rs. 3 k. 37 1/2. *Wetna*. W produkcie tym miały miejsce nieznażne obroty: sprzedano wetny litewskiej 300 pudów po 29 rs., polskiej 40 cetn. po 94 tal., średnio-cienkiej. Pierwsza partja poszła do Białegostoku, drugą nabyli fabrykanci krajowi. W interesie kontraktowym odbywają się transakcje po cenie od 5—8 tal. niżej cen zeszłokontraktowych, zaś jarmarcznych od 10—15 tal. Z kontraktujących jest głównie dom włocławski i dom Fiedlera w Opatówku. *Łoju* ceny utrzymały się na stanowisku zeszłotygodniowym, obrót tygodniowy wynosi około 250 beczek. Z remanentu pozostałego sprzedano również w Brześciu kilkaset beczek, które zabrane zostały na prowincję. Remanent obecny nie wyniesie zatem wyżej 300 beczek. *Len* bardzo był pokupny w ostatnim czasie, dość znaczne transporty wysłano do Austrii i Prus, ceny płacono różne stosownie do gatunku, od 4—6 rs. za pud; zleceń z zagranicy na kupno jeszcze trwają. *Konopie* nie znajdując odbytu wywozowego, sprzedaż ogranicza się na potrzeby miejscowe nie zbyt liczne, z tego też powodu ceny są nominalne od rs. 2 k. 70—rs. 3 k. 50 za pud. *Oleju słonecznikowego*, wysłano do Prus kilka partji, które zakupiono po rs. 4 k. 25 za pud, zapasy jakie jeszcze są, może by i po tańszej jeszcze cenie oddano. *Olej konopny* w zupełnym prawie zaniedbaniu, z towaru składach będący żądają po rs. 3 k. 75 za pud. *Terpenty* na nie ma jeszcze pokupu, małe partje zakupione zostały u tutejszych spekulantów do Wrocławia; płacono po rs. 1 k. 80—rs. 2 k. 10 za pud, zdaje się wszelako w skutek nadeszłych zapytań z zagranicy, że handel tym artykułem nieco się ożywi. *Petroleju*, zbytnie zapasy, jak wiadomo, obniżyły ceny tak, iż hurtownie prawdziwie amerykański po 90 kop., a galicyjski po 75 kop. za garaniec kupić można. *Szmaty* lniane miałyby dobry odbyt na wywóz, gdyby handel tym artykułem był w rękach solidnych i gatunki sortowne, lecz przyczyny zawodu jakiego doznawają kupujący, niechętnie wchodzi w interes a i nie płać cen należytych, za lniane rs. 2 k. 70, wełniane kop. 75, bawełniane kop. 60 za 110 funt. (G. Handl.)

* (Prelekcja prof. Lewestama) wczoraj w auli szkoły głównej odbyta, miała za przedmiot poezje Juljusza Słowackiego, obok wstępnego słowa z gmuncie Krasiańskim.

* (Choroby w St.-Petersburgu). *Gazeta St.-Petersburska Policyjna* pisze: W obecnym czasie ilość chorych w szpitalach miejskich znacznie się zwiększyła, a z nadejściem wiosny można się spodziewać tem większego przepełnienia tychże; chociaż zaś największa liczba chorych dotknięta jest słabościami gorączkowymi, jednakże od niejakiego czasu dają się spostrzegać wypadki cholery, a także przejścia gorączek na tę chorobę, która z nastąpieniem wiosny, bez przedsięwzięcia stosownych środków ostrożności, może bardziej się rozwinąć. Z tych uwag, oberpolicmajster petersburski, uznał potrzebę zwrócenia uwagi mieszkańców stolicy, aby o ile można starali się przestrzegać higieniczne warunki życia. (*Siew. Pocz.*)

Ameryka

* (Organizacja militarna). *Newyork Herald* donosi, że organizacja militarna wielkich rozmiarów, do składu której mają wejść głównie weterani byłej armii unjonistowskiej, przedsięwzięta zostanie pod nazwą „wielkiej armii rzeczypospolitej” i służyć ma jako władza wykonawcza kongresu, jak skoro ten ostatni uzna za stosowne zadekretować usunięcie prezydenta. Z drugiej strony spostrzegać się daje pełen tajemniczości ruch pomiędzy wyższymi oficerami byłej armii stanów południowych, i znakomitsi z pomiędzy nich, jako to generałowie Magruder, Humphroy, Marshall i t. d., odbyli w Louisville konferencję. (*Nordd. A. Z.*)

* (Kwestja reformy.) W parlamencie angielskim kwestja reformy wyborczej jest na każdym prawie posiedzeniu przedmiotem rozpraw. Na posiedzeniu izby niższej, odbytem 19-go b. m., p. Ayrton, reprezentant z Londynu, żądał nagląco od gabinetu postawienia projektu do prawa zamiast rezolucji; lecz p. Disraeli, powołując się na los, jaki spotkał wszystkie poprzednie bile reformy, odrzucił tę propozycję. Na oświadczenie p. Gladstone'a, że poprze także ze swej strony bil reformy, postawiony przez teraźniejszy gabinet, p. Disraeli nie dał żadnych dalszych objaśnień. (*Nordd. A. Z.*)

* (Kolonje). Podczas gdy izba niższa zaprzęta się prawie wyłącznie kwestją reformy wyborczej, w izbie lordów odczytany został już po raz drugi bil bardzo wielkiej doniosłości. Dotyczy on połączenia kolonij angielskich w Ameryce północnej w jedną konfederację, szczegóły zaś tego bilu ułożone zostały przez delegowanych kolonij interesowanych. Nowa konfederacja obejmie wszystkie posiadłości angielskie w Ameryce północnej, z wyjątkiem Kolumbji, grupy wysp Newfoundland, oraz wysp Vancouver i księcia Edwarda. Parlamant wspólny rozstrzygać będzie wszystkie kwestje dotyczące ogółu skonfederowanych kolonij, władza zaś królewska reprezentowaną będzie przez gubernatora generalnego i przez gubernatorów w oddzielnych prowincjach. Na teraz proponowana jest dla tej konfederacji nazwa urzędowa Kanady, która atoli, na skutek reklamacji ze strony innych prowincji, ma być zamieniona później na nazwę Kanadji. Utworzenie nowej konfederacji północno-amerykańskiej odbywa się bez hałasu, pomimo iż jest to sprawa nadzwyczajnej doniosłości dla obu półkul. (*Nordd. A. Z.*)

Austria

* (Arcyksiążę Szczepan.—Ministerstwo węgierskie.—Chorwaci.—Sejmy.) *Wiedeń, 20 lutego.* Blizkie pokrewieństwo zmarłego arcyksięcia Szczepana, ostatniego palatyna węgierskiego, z domem cesarsko-austriackim (był on bratem stryjczym cesarza Ferdynanda), wkłada na dwór tutejszy obowiązek przywdziania żałoby, i z tego powodu podróż cesarza do Budy zostanie prawdopodobnie na teraz zaniechana. Ministrowie węgierscy złożą w sobotę lub niedzielę przysięgę w zamku cesarskim, i jednocześnie nominacja ich zostanie ogłoszona w *Wiener Z.* We wszystkich większych miastach węgierskich, przywrócenie konstytucji węgierskiej było obchodzone zapomocą hałaśliwych uroczystości; charakterystycznym znamięm stopnia ukształcenia ludu jest ta okoliczność, że w wielu miejscowościach, między innymi w Debreczynie i Szegedynie, będących głównymi miastami Węgier wschodnich, radość ludu przeszła w demonstrację przeciw żydom. Zamiłowanie w dokuczaniu żydom leży, jak się zdaje, w charakterze wszystkich ludów austriackich, z wyjątkiem niemieckich. W rażącej sprzeczności z radością ludu na północ rzeki Mur, pozostaje groźna postawa chorwatów, którzy przypominają nieustannie o smutnych dniach wiosny 1848 roku. Delegacje komitatowe i municypalne chorwackie oświadczają na wysiggi, że nie chcą nic wiedzieć o ministerstwie węgierskim, dopóki sejm chorwacki nie zadecyduje w tym względzie. Hr. Andrassy będzie musiał postąpić sobie z nadzwyczajną roztropnością i wielkim umiarkowaniem, aże-

by zapobiedz jawnemu zerwaniu i nieobliczonym jego skutkom.—W Inspruku sejm postanowił podać cesarzowi adres z prośbą o zawieszenie nowego prawa o poborze do wojska do chwili uchwalenia go przez radę państwa. Sejmy czysto-niemieckie przystąpią prawdopodobnie, bez wszelkich rozwlekłych rozpraw, do wyboru reprezentantów do rady państwa; sejmy zaś czeski, galicyjski i morawski odpowiedzą bezwątpienia na odezwę cesarską adresem, w którym dadzą poznać swój sposób zapatrywania się na program rządowy. (*Nordd. A. Z.*)

* (Rada państwa.—Kwestja węgierska.) *Wiedeń, 21 lutego.* Hr. Taaffe ma być mianowany ministrem spraw wewnętrznych, lecz pozostanie w gabinecie dopóty tylko, aż dokonanie ugrupowania stronnictw w radzie państwa da możliwość wybrania takich osobistości, któreby odpowiadały życzeniom większości. Przyjście do skutku rady państwa może już być uważane jako zapewnione, w Pradze bowiem stronnictwo czeskie postanowiło posłać do rady państwa swych reprezentantów, z jednoczesnym atoli założeniem protestu, i za tym przykładem pójdą niewątpliwie Morawja i Galicja. Nie ma jeszcze dotąd pewności, czy Niemcy, czy też federaliści wezmą w radzie państwa górę. Większość federalistyczna sejmów czeskiego, morawskiego i galicyjskiego pozostanie tam bezwątpienia jedynie swych stronnictw, i jeżeli Niemcy czeszy nie zdołają poprzeć wybór ze swego łona znaczniejszej liczby posłów do rady państwa, w takim razie mniejszość z prowincji czysto niemieckich nie ulega wątpliwości. Obok tego deputowani styryjscy idą w wielu kwestjach ręką w rękę z federalistami. Jeżeli powiedzie się skłonić radę państwa do przyjęcia pojednania z Węgrami, w takim razie sesja jej będzie trwać bardzo krótko, i dopiero w jesieni zostanie ona znowu zwołana dla rozstrząśnięcia budżetu i projektów do praw, zapowiedzianych w odezwie rządu. Tymczasem obradować będą delegacje, których zadaniem ma być porozumienie się co do charakteru i sposobu traktowania spraw wspólnych.—Po ukończeniu żałoby dworskiej z powodu zgonu arcyksięcia Szczepana, co nastąpi 28-go b. m., dwór uda się do stolicy Węgier, gdzie robione są już przygotowania do koronacji. Spodziewają się powszechnie, że to uroczyste uświęcenie końca długoletniego rozdwojenia, będzie mogło nastąpić w pierwszej połowie maja, przypuściwszy naturalnie, że do owego czasu rozwiązane będą zadowalniająco wszystkie, w zawieszeniu jeszcze będące kwestje. Nim to nastąpi, Chorwacja da nie jeden jeszcze powód do zakłócenia radości węgry. Agitacja przeciw bezwarunkowemu przyłączeniu się do Węgier, jak tego wymaga ustawa z 1848 r., coraz się bardziej tam wzmaga, i niesłychaną jest ta okoliczność, że sąd komitatowy w Fiume zarządził dochodzenie kryminalne przeciw tym obywatelom, którzy obchodzili uroczyste przywrócenie konstytucji węgierskiej. Przyszły stosunek Chorwacji do Węgier nie może być długo kwestją otwartą, inaczej wynikłaby ztąd zawzięta walka plemienna i stronnicza. (*Tamże.*)

* (Ministerstwo.) *Wiedeń, 21 lutego.* Hrabia Andrassy miał już złożyć wczoraj w ręce cesarza przysięgę jako prezes ministrów węgierskich. Ukonstytuowanie ministerstwa dla zachodniej połowy monarchji czyni także postępy; powiadają, że hr. Taaffe, namiestnik wyższej Austrii i poprzednio naczelnik zarządu w Salzburgu, powołany tu został i ma być mianowany ministrem spraw wewnętrznych. Hr. Taaffe nie należał do większości rady państwa, a zatem ma rozwiązane ręce co do trybu parlamentarnego z tej strony Litawy. Wiadomość ta atoli potrzebuje jeszcze potwierdzenia, albowiem hr. Taaffe nie miał jeszcze sposobności do dowiedzenia swych zdolności jako męża stanu. (*Die Presse.*)

Belgja

* (Reforma wyborcza) zaprzęta obecnie izby belgickie; deputowany p. Couvreur postawił wniosek ażeby kwestja reformy wyborczej, jako nagląca, postawioną została 19-go marca na porządku dziennym. Minister skarbu p. Frere wystąpił energicznie przeciw temu wnioskowi i usiłował dowieść, że ani nie ma potrzeby zreorganizowania systemu wyborczego w Belgji na wzór systemu istniejącego w sąsiednich krajach, jak tego żąda p. Couvreur, ani też nie może być zastosowane do nowoczesnych społeczeństw prawo powszechnego głosowania, jak proponuje p. Nothomb. W końcu izba przyjęła wniosek p. Couvreur. (*Nordd. A. Z.*)

Francja

* (Prawo interpelacji.) Pierwsza próba zastosowania prawa interpelacji we Francji nie powiodła się. Wiadomo, że wice admirał Bouët-Willaumez zażądał od senatu upoważnienia do zainterpelowania rządu w przedmiocie przekształcenia artylerji

marynarki; żądanie jego przez wydziały, zostało odrzucone. (*Nord.*)

* (Interpelacja). *Paryż, 21 lutego.* Wydziały upoważniły jednoznacznie pp. Lanjuinais i Picard do wystąpienia z interpelacjami. P. Picard wystąpi z swoją interpelacją dnia jutrzejszego, a p. Lanjuinais w poniedziałek. (*Corr. H. B.*)

* (Nowe dzienniki). Z pomiędzy wielu innych, udzielono obecnie w Paryżu koncesje na wydawanie nowych dzienników następującym osobom: p. Ludwikowi Veuillot (*Univers*), p. Ed. Hervé (na *Journal de Paris*), p. Glais-Bizoin (na *Franc-parleur*), p. Walereńcowi Pichat (na *Le National*), p. d'Haussonville (na *L'Européen*), p. Vermorel (na *Le Courrier français*). (*All. A. Z.*)

* (Sprawa meksykańska). *Bruksela, 22 lut.* Telegram ogłoszony wczoraj na giełdzie paryskiej, a donoszący o ewakuacji Meksyku przez wojska francuzkie, sprawił, jak to łatwo można zrozumieć, nadzwyczajne zadowolenie i wywołał podwyższenie kursu wszystkich papierów publicznych. Obligacje meksykańskie nawet, które, jak się zdaje, nie mają żadnego powodu do cieszenia się z ustania opieki francuzkiej w Meksyku, wzięły udział w tej radości i ogólnej podwyżce kursów. Cesarz Maksymiljan pozostał w stolicy Meksyku, której postanowił bronić przeciwko wszystkim zebrany siłom Juareza. Składając przynależny hołd odwadze tego monarchy, ubolewać tylko można nad wytrwałością, która w obecnym stanie rzeczy staje się uporem i sprowadzi tylko bezużyteczny rozlew krwi, wystawiając równocześnie cesarza Maksymiljana na największe niebezpieczeństwo. (*Nord*)

Hiszpanja

* (Król Franciszek). *Köln, Z.* donosi: „Król Franciszek, małżonek królowej hiszpańskiej, został posłany na wygnanie, albowiem miał zamiar strącić swą małżonkę z tronu i ogłosić się regentem. Opierał się on w tej sprawie na dokumentach, które są mocno dla królowej kompromitujące i w posiadaniu których znajduje się on dotąd, pomimo nadzwyczajnych usiłowań dla odebrania mu ich. Olozaga i Prim pojednali się teraz zupełnie. Spodziewane są wkrótce doniosłe wypadki.”—Rzeczy musiały zajść rzeczywiście bardzo daleko, jeżeli sam mąż onek królowej Wiktorji należy do liczby spiskujących. Potrzeba atoli czekać na potwierdzenie tej wiadomości. (*Die Presse.*)

Prusa

* (Podróż króla). Król pruski odstąpił, jak się zdaje, od zamiaru podróży do Paryża w czasie wystawy. (*La Fr.*)

* (Wybory w Szlezewigu). W artykule pomieszczonym w *Köln. Z.* o wyborach w Szlezewigu, autor czyni słuszną uwagę, że rezultat głosowania jest najoczywistszym dowodem, iż połowa ludności w Szlezewigu jest tak z uczucia jak i pochodzenia duńską, i kończy bardzo stosownym dowcipem: Kiedyż w reszcie pozbedziemy się kłopotu z naszą Wenecją duńską. (*Tamże.*)

Turcja

* (Zwycięztwo turków.—Zniesienie dziennika). *Marsylia, 20 lutego.* Listy z Konstantynopola z d. 13, donoszą o urzędowym sprawozdaniu tureckim, przypisującym wojskom ottomańskim odniesienie zwycięztwa w bitwie pod Milopotamos. W sprawozdaniu tem wyrażono, że bitwa była zaciętą i trwała pięć godzin.—Dziennik grecki *Armonia*, wychodzący w Konstantynopolu, został zabroniony i redaktora jego pociągnięto do odpowiedzialności za to, iż donosił, że straty turków wynosiły przeszło tysiąc ludzi i że cofnęli się oni w popłochu do Kanei. (*Corr. H. B.*)

* (Kwestja kandjocka). *Indépendance hellénique* z 14 lutego ogłasza reskrypt sułtański do Mustafy-Newli paszy, donoszący o ukonstytuowaniu w Konstantynopolu komisji w celu opracowania przepisów dla administracji wyspy Kandji i „naradzenia się nad polepszeniem administracji wyspy w duchu życzeń i potrzeb ludności.” Reskrypt ten rozkazuje Mustafie paszy, ażeby polecił mieszkańcom każdej prowincji przystąpić do wyboru po dwóch reprezentantów muzułmańskich i chrześcijańskich, którzy posiadając zaufanie swych krajowców, udadzą się do Konstantynopola dla zakomunikowania komisji ich życzeń i przekonań.

* (Lord Stratford-Redcliffe.) W Konstantynopolu spodziewane jest przybycie lorda Stratford-Redcliffa. Dokładna znajomość, posiadana przez tego męża stanu co do położenia rzeczy na wschodzie, nadałaby podobnej podróży wielkie znaczenie polityczne. Podczas swego długiego pobytu w Konstantynopolu w charakterze ambasadora angielskiego, lord Stratford uchodził za doradcę Porty. Dobre zaś i szczerze pomyślane rady są dla Porty potrzebniejsze

